

BİL PDR

Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

KASIM – ARALIK 2025 | SAYI 12

OKUL ÖNCESİ İÇİN KARİYER YÖNETİMİ

Nisa ÜZÜM
Psikolog
Elazığ BİL Koleji

KARİYER GELİŞİMİ OKUL ÖNCESİ DÖNEM

Berfin KARADOĞAN
Klinik Psikolog
Beykent/Büyükçekmece
BİL Çocuk Üniversiteleri

ÇOCUKLARIN KARİYER YOLCULUĞU İLKOKULDAN BAŞLAR

Elif Aslıhan ÖZKAN
Psikolojik Danışman
Manisa BİL Koleji

HEDEFE DOĞRU ADIM ADIM

Berrak BARAN
Ortaokul Rehber Öğretmeni
Kırşehir BİL Koleji

KARİYER YOLCULUĞUNUN FİLİZLENMESİ: DERİNLEŞEN KARİYER FARKINDALIĞI

Dilşad KOÇ
Psikolog & Psikolojik Danışman
Ve Rehber Öğretmen
Beylikdüzü BİL Koleji

ORTAOKUL DÖNEMİNDE KARİYER GELİŞİMİ

Şevval DEMİR
Psikolojik Danışman
& Psikolog
Pendik BİL Koleji

SAĞLAM ADIMLARLA KARİYER PLANLAMASI

Zehra DİKİCİ
Rehber Öğretmen
Van BİL Koleji

EDİTÖRDEN	3
ÜMİT KALKO	5
EBRU UNUTMAZER	7
OKUL ÖNCESİ İÇİN KARIYER YÖNETİMİ	8
KARIYER GELİŞİMİ OKUL ÖNCESİ DÖNEM	10
KARIYER YOLCULUĞUNUN FİLİZLENMESİ: DERİNLEŞEN KARIYER FARKINDALIĞI	12
ÇOCUKLARIN KARIYER YOLCULUĞU İLKOKULDAN BAŞLAR	15
HEDEFE DOĞRU ADIM ADIM	17
ORTAOKUL DÖNEMİNDE KARIYER GELİŞİMİ	20
SAĞLAM ADIMLARLA KARIYER PLANLAMASI	22

EDİTÖRDEN

Değerli velilerimiz,

Geçtiğimiz eylül ayında dergimizin 11.sayısını sizlerle buluşturduk. Bu ayda aynı heyecanla dergimizin 12. sayısını sizlerle buluşturmanın heyecanını yaşıyoruz. Bu sayımızda sizlere Kasım ara tatilde okuyabileceğiniz her yaş grubu çocuklarımız için faydalı bilgiler hazırladık.

Öğrencilerimizin eğitim hayatlarında kritik konuların başında gelen Kariyer Planlama ve Hedef Belirleme konularını temel alarak öğretmenlerin ve velilerin, öğrencilerin bu kariyer yolculuğunda onlara nasıl yol gösterebileceği ve nasıl destek olabileceğine dair yol gösterici bilgileri sizlerle buluşturuyoruz.

BİL PDR ailesi olarak eğitimin her alanında çocuklara yol gösterici bir ışık olmayı misyonumuz kabul ederek çıktığımız yolda çalışmalarımızı sürdürmekte kararlıyız.

Faydalı olması dileğiyle, iyi okumalar dileriz..

*Sinem
Akın*

Anaokulu – İlkokul
PDR Bölüm Başkanı

BİL TALKS

Başarınız Konuşsun

BAŞARINIZ KONUŞSUN

BİL'DE BAŞARI BİR KÜLTÜRDÜR!

BİL Kolejinde öğrencilerimizin kendini ifade etmekten gurur duymalarına fırsatlar yaratıyoruz.

BİL KOLEJİ
Dünya İnovasyon Okulu

**REHBERLİK VE
KARİYER**
Merkezi

Ümit Kalko

BİL Eğitim Kurumları
Strateji Geliştirme Kurulu Başkanı

Şan, şeref ve destanlarla dolu tarihimizden aldığımız azim, cesaret ve vakarla Cumhuriyetimizin 102'inci yılının engin gururunu yüreklerimizde hissediyoruz.

Cumhuriyetimizin 102 yıllık tarihi, milletimizin en zor şartlarda nasıl yeniden ayağa kalkabileceğini gösteren, geleceğimiz için bize umut veren, gençlerimizin önünü açacak yatırımların yapıldığı bir dönemdir. Vatan, bayrak ve mukaddesatı uğruna hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan ve her türlü zorluğa göğüs geren aziz milletimizin kahraman evlatları Malazgirt'ten Çanakkale'ye kadar tarihin her döneminde asil ve kararlı duruşuyla insanlığa barış, huzur ve umut olmuştur.

Gönülleri kaynaştıran büyük bir adalet ve barış medeniyetinin mirasçısı olan ülkemiz, kalkınma hedeflerine doğru emin adımlarla ilerlerken ve gelişirken, bu ilerlemeye ve gelişmeye yılmadan, yorulmadan, aşkla, şevkle, azimle, çalışarak, omuz verip katkı sağlamaya devam edeceğiz.

Bu duygularla, Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, İstiklal Mücadelemizin bütün kahramanlarını, bu toprakları bize vatan kılan şehit ve gazilerimizi rahmet ve minnetle anıyor, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramımızın 102. Yılını en içten duygularıyla kutluyorum.

CUMHURİYETİN 102. YILINA ŞAHİDİM

Cumhuriyetimizin 102.Yılı Kutlu Olsun!

**BİL EĞİTİM
KURUMLARI**
BİL KOLEJİ • BİL KURSU • BİL ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ ANAOKULU

İzbru Unutmazer

BİL Eğitim Kurumları Eğitim Direktörü

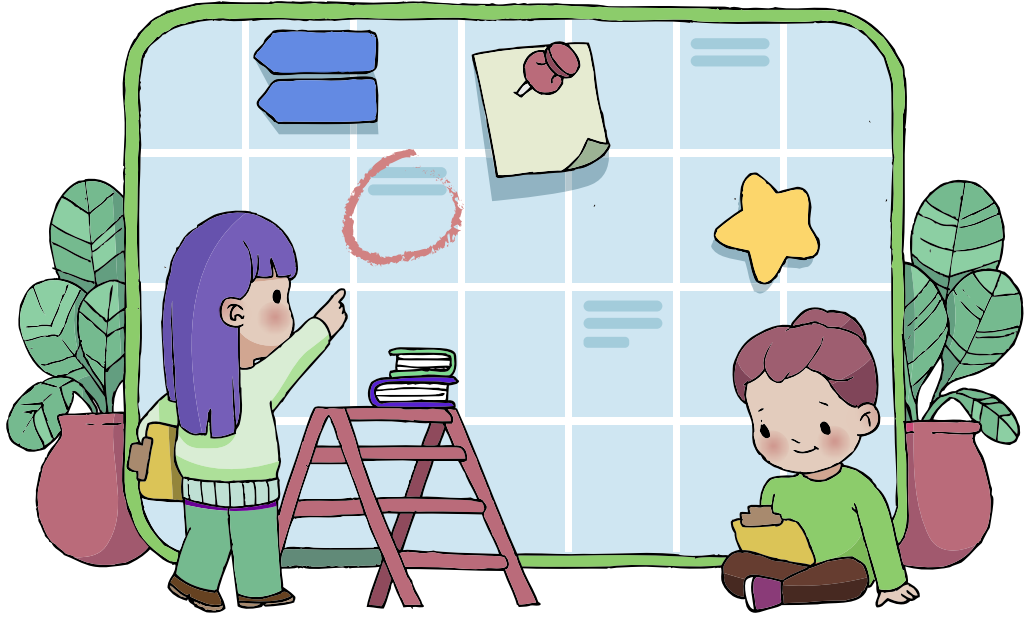

Değerli BİL Eğitim Kurumları Ailesi,

Bugün büyük bir mutluluk ve gururla; insandan, çoğulculuktan, hak ve hukuktan, adaletten, özgürlüklerden yana olan Cumhuriyetimizin 102. yıl dönümünü kutluyoruz. Çağdaş ve demokratik bir yönetim biçimi olan cumhuriyet ile birlikte ülkemize de yeni bir ufuk açılmış; bilim, eğitim, sanayi başta olmak üzere, sayısız alanda kalkınma ve aydınlanma başlamıştır. Kadın erkek eşitliği, seçme ve seçilme hakkı, akıl, bilim, sanat, bağımsızlık, özgürlük, hak, hukuk ve eşitlikten yana, kısaca insan ve insana dair ne varsa ondan yanadır cumhuriyet.

Bu duygu ve düşüncelerle; ilkelerinden asla şaşmayacağımız, eşsiz bir miras olarak aldığımız ve çocuklarımıza emanet edeceğimiz Cumhuriyetimizin 102. yıl dönümünü kutluyor, devrimleri ve dehası ile bize ufuk açan Büyük Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere, bu toprakları bizlere vatan kılan tüm şehitlerimizi ve gazilerimizi bir kez daha rahmetle, minnetle yâd ediyorum.

29 Ekim Cumhuriyet Bayramımızın 102.Yılı Kutlu Olsun

OKUL ÖNCESİ İÇİN KARİYER YÖNETİMİ

Sevgili velilerimiz,

Kariyer yönetimi sanılanın aksine yetişkinlikte değil bireyin erken yaşam dönemlerinde başlar.

Bireyin akademik yaşamında ilk karşılaştığı formal eğitim kurumları okul öncesi eğitim kurumları ve hayatına giren ilk öğretmenler okul öncesi öğretmenleridir.

Çocuğun erken çocukluk eğitimi kurumlarındaki olumlu deneyim ve yaşantıları onun diğer eğitim kademelerinde aldığı eğitime karşı da olumlu bir motivasyona sahip olmasını sağlayacaktır.

Erken çocukluk eğitimi sürecinde, öğretmen oldukça önemlidir. Literatürde bulunan çalışmalar incelendiğinde çocukların akademik başarılarında ve mutluluk düzeylerinde öğretmenlerin yaklaşık olarak %25'lik bir etki yarattıkları görülmektedir (Eryılmaz, 2014). Öğrenme sürecine en önemli katkı sağlayan faktörler arasında yer alan öğretmenlerin sınıf içerisinde öğrencileri ile kurdukları ilişki önemli bir yere sahiptir.

Ancak iyi yetişmiş öğretmenler sayesinde belirlenmiş olan hedeflere ve amaçlara ulaşılabilir.

Öğretmenler, planlı ve programlı çalışmalı, öğrencilerin

Nisa ÜZÜM
Psikolog
Elazığ BİL Koleji

bireysel farklılıklarını dikkate almalı, sınıfta düzen sağlayabilmeli, öğrencilerine dostça, sıcak ve sempatik davranmalı ve öğrencilerine eşit ve tarafsız olacak biçimde davranışlarda bulunmalıdır. Tüm bunlarla birlikte insan ilişkilerinde başarılı ve iyi bir vatandaş olmaları gerekmektedir.

Bu süreç elbette ki öğretmenlerle sınırlı değildir. Siz velilerimize de oldukça fazla görev düşmektedir. Çünkü çocuklar dünyaya geldiği andan itibaren ilk sizinle bir bağ kurarlar. Çocuklar bağ kurdukları kişiyi rol model alırlar. Sizin tutum ve davranışlarınız çocuğunuzun kimliğini etkilemektedir.

Çocuklar oyunla dünyayı tanır ve keşfeder. Çünkü çocukların dili oyun, kelimeleri ise

oyuncaklardır. Dolayısıyla okul öncesi eğitim oyun kurabilme becerisi dahil birçok becerinin kazanıldığı bir dönemdir. Duygusal, sosyal, bilişsel ve kişilik gelişiminin temelleri atılır. Bu temeller atılırken çocuklar kendilerini keşfetmeyi, sınırlarını, değerlerini, kendisine neyin iyi hissettirip neyin kötü hissettirdiğini keşfederler. Okul öncesi dönem bir nevi kendini tanıma, fark etme yolculuğudur.

Kendisini tanımamış, bağ kuramamış veya kendi potansiyelinin farkında olmayan bir çocuk ileriki yaşamında nasıl meslek seçeceğini, kariyer yönetimini nasıl yapacağını bilemez. Bu nedenle hedeflerimiz, meslek seçimlerimiz aslında okul öncesi dönemde şekillenmeye başlar.

Bu süreçte yapılması gerekenler nelerdir?

1. Çocuklar; sosyal ,duygusal öğrenme, dil becerileri, bilişsel gelişim, öz bakım, sorumluluk ve değerler gibi konularda bir fikir sahibi olmaya başlarlar. Bu süreçte kendi kişisel gelişimlerine destek olacak nitelikte bir tutum sergileyerek rol model olmalısınız. Unutmayalım ki sevgi ile kurulan bir bağda ancak yönlendirme yapılabilir.
2. Çocuğunuzun güçlü ve zayıf yönlerini keşfedip fark etmesine yardımcı olabilirsiniz.
3. Meslek dahil birçok gelecek planını sizlerle paylaşmasına izin vermelisiniz.
4. Küçük sorumluluklar ile kendi özgüvenini kazanmasına destek olabilirsiniz.
5. Tüm bunların sonucunda kendisine güvenen farkında bireyler yetiştirerek kariyer konusunda en büyük adımı atmış olursunuz. Çünkü iyi bir kariyer yönetimi, ancak kendisini fark eden, güçlü ve zayıf yönlerini bilen ve

KAYNAKÇA
Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi
Cilt 5• Sayı 1• Nisan
Bakkaloğlu, A. B., Eryılmaz, A., &
Sapsağlam, Ö. (2019). Thescale of
happinesstrategiesforchildren'sus
edbypreschoolteachers. Journal of
ComputerandEducationResearch,
7 (13), 171-182. DOI: 10.18009/
jcer.535593

KARİYER GELİŞİMİ OKUL ÖNCESİ DÖNEM

Günümüzde pozitif psikolojinin ele aldığı pek çok konu yer almaktadır. Bunlardan biri kariyer gelişimi ve meslek seçimidir. Kariyer gelişimi; bireyin yaşamı boyunca süren, kariyer örüntüsünü şekillendirme, kariyer kararlarını oluşturma, kariyerle ilişkili yaşam rollerini uyumlaştırma ve ilgi, yetenek, değer gibi kişisel özelliklerini ortaya koyma süreçlerini kapsayan bir gelişim alanıdır (Herr vd., 2004). Kariyer gelişiminin ilk adımını mesleğe karar verme süreci olarak değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Mesleki karar verme yetkinlik beklentisi, bireyin kendi kişisel özelliklerini değerlendirme, meslekler ve bu özelliklerle ilgili bilgi edinme, kariyer hedefleri belirleme gibi kariyer gelişimiyle ilişkili görevleri başarıyla yerine getirebileceğine dair duyduğu öz güveni ifade eder (Betz 2000, Betz ve Hackett, 2006). Bu beceri için ise diğer dönemlerin de olduğu gibi okul öncesi dönem de önemli bir yer almaktadır. Çocukluk döneminde -ilk ve orta çocukluk- kariyer gelişimi, okuldaki ve okul dışındaki serbest zaman etkinlikleri ile temsil edilmektedir (Niles ve Harris-Bowlsbey, 2003).

Berfin KARADOĞAN

Klinik Psikolog
Beykent/Büyükçekmece
BİL Çocuk Üniversiteleri

Okul öncesi dönem psikososyal gelişim açısından çok kıymetli olmakla birlikte çocuğun kendini ve çevresini keşfetmesine olanak tanıyabileceğimiz ilk dönemdir. Çocuk zihninde, büyük bir merak duygusu yer almaktadır. Ben kimim, ötekiler kim/ne gibi sorulara cevap ararken zihninde belli kalıplar da oluşmaya başlamaktadır. Yaşamın her döneminde bizleri farklı farklı dönemler ve gelişimsel sorumluluklar beklerken tüm bu süreçlerin ana kaynağını okul öncesi dönemde oluşan kalıplara bağlamak yanlış olmayacaktır.

Duyguları tanımak, cinsiyet farkındalığı gibi bilişsel ve duygusal gelişimlere ek olarak geleceğini şekillendirecek meslek seçimi için mesleklerin tanınması da önemli bir yer kaplamaktadır. Her birimiz için mesleklerin bir anlamı yer almaktadır. Yetişkinler de zihinlerini kurcaladıklarında mesleklere dair inanışları olduğunu fark edebilirler. Bugün pek çok yetişkin meslek seçimini sorgular vaziyettedir. Mesleki hayata geçtikten sonra hiç bana uygun değilmiş gibi cevapları duymamızın oranı hiç de düşük bir oran değildir.

Burada iki husus dikkat çekmektedir: ilk olarak meslek seçerken yeteri kadar bilgiye sahip olmak ve ikinci olarak da o meslek için kişinin ne kadar uyumlu olduğunu saptamak.

Bahsedilen ilk husus ile yola çıktığımızda yolların bizi 'Büyüyünce ne olmak istersin?' sorusunu ilk duyduğumuz dönem olan okul öncesi döneme götürdüğünü görmekteyiz. Burada çocuklar çoğunlukla ya çevrelerinden duydukları iyi mesleklere ya sevdiklerinin sahip olduğu mesleklere göre cevap vermektedir. Bu nedenle ilk değinmemiz gereken tüm mesleklerin değerli olduğu ve her meslek birimine ihtiyacımız olduğu yönünde çocuklarda bir bakış açısı geliştirmektir. Herhangi bir cinsiyet kalıbına sokmadan, güçlü/güçsüz gibi statüsel sınıflandırmaya girmeden tüm meslekleri ve neler yapıldığını aktarmak çok önemlidir. Böylece çocuğun, ileri yaşlarında meslek seçme adımını attığında zihninde daha doğru bir değerlendirme yapmasına olanak sağlamaktayız.

Bir diğer husus ise hangi mesleğe uygun olduğuna karar verme becerisidir. Bu husus daha fazla parametreyi içermektedir çünkü karar verme becerisine ek olarak kendini tanıma, objektif ve çok yönlü değerlendirme gibi pek çok faktör yer almaktadır. Burada

bahsedeceğimiz faktör ise kendini tanıma ve hangi meslekte daha mutlu olurum sorusuna yanıt arama sürecidir. Okul öncesi eğitim dönemini 3-6 yaş aralığında sınıflandırırsak bu dönem çocuğun psikososyal olarak özerkleşme ve kendini keşfetme dönemine denk gelmektedir. Eğitimcilere, psikologlara ve ailelere bu dönemde düşen en önemli görevlerden biri çocuğun kendini tanımasına ve keşfetmesine olanak sağlamak, fark edilen yetenekler doğrultusunda çocuğu yönlendirmektir. Neleri severim, nelerden hoşlanırım/hoşlanmam, ne zaman vakit benim için çok hızlı geçer, ne yaparken adeta eziyet gibi gelir gibi soruların cevaplarına genel olarak 30'lu yaşlarımızda ulaşıyoruz ancak meslek seçimini -genel olarak- 18-20 yaş aralığında gerçekleştirmekteyiz. Bu nedenle her çocuğa kendini tanıma fırsatı vermek çok kıymetlidir.

Kariyer gelişimini okul öncesi dönem perspektifinden ele aldığımızda meslek seçimi ile karşılaşmaktayız. Meslek seçimi için önemli ve gerekli olan bilişsel süreçlerin yanında bireysel süreçlere de bu dönemde dikkat edildiğinde, meslek seçiminden ve bu meslek doğrultusunda kariyer gelişiminden memnun olan bireyler görmemiz mümkün olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Herr EL, Cramer SH, Niles SG (2004) Career Guidance and Counseling through the Life-span, 6th ed. Boston, Pearson Education.
- Betz NE (2000) Self-efficacy theory as a basis for career assessment. J Career Assess 8:205-222.
- Betz NE, Hackett G (2006) Career self-efficacy theory: back to the future. J Career Assess, 14:3-11
- Niles SG, Harris-Bowlsbey J (2013) Career Development Interventions in the 21st Century, 4th ed. Boston, MA, Pearson.

KARİYER YOLCULUĞUNUN FİLİZLENMESİ: DERİNLEŞEN KARİYER FARKINDALIĞI

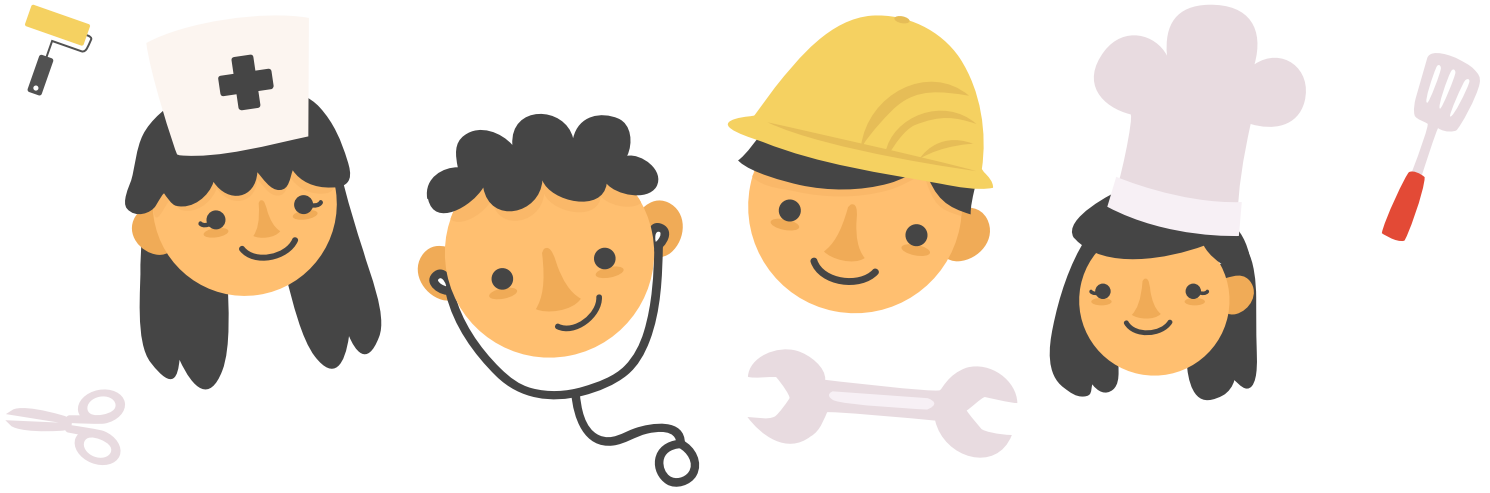
Kariyer terimi, çoğunlukla yetişkinliğin profesyonel dünyası ile özdeşleştirilmektedir. Oysa kariyer gelişimi, aslında bir meslek seçimi ile değil; çocuğun kendini, çevresini ve kendinin farkında olması ile başlar. Kariyer gelişimi, sadece yetişkinlikte alınan bir karar olmamakla beraber çocukluk döneminde farkında olmaktan başlayan bir süreçtir. Bu süreç ise ilkokul çağında sessiz bir şekilde filizlenmektedir. Bu yaş dönemi ile çocuklar, "Büyüyünce ne olacaksın?" sorusu ile ilk kez anlam yükleyerek sonrasında benlik algısının da şekillenip, ilgi ve yetenekleri görünür hale gelerek "Ben kimim, ne seviyorum, nelere değer veriyorum?" gibi sorularla daha da derinleşir.

Bireylerin kendilerini, kariyer hayatına hazırlayan eğitim süresince başarılı olup doğru seçimler yapabilmeleri için erken yaşlardan itibaren kariyer planlama önemli bir konudur. İlkokul kademesi kariyer rehberliği, meslekleri tanıtmaktan çok kimlik keşfiyle alakalı bir dönemdir. Örneğin çocuklar bu dönemde oyunlarda öğretmen olur, market açar, uzaya gider, doktor olur. Bu nedenle oyun, kariyer gelişiminin doğal laboratuvarıdır.

Dilşad KOÇ

Psikolog & Psikolojik Danışman
Ve Rehber Öğretmen
Beylikdüzü BİL Koleji

“NE OLMAK İSTİYORSUN?” DEĞİL DE “NE YAPMAYI SEVİYORSUN?”

Sorulan geleneksel anlamdaki kariyer soruları, çocukları genelde meslek etiketlerine yönlendirmeye sebebiyet verir. Bu yaş grubu özelinde en değerli soru ise “Ne yaparken mutlu oluyorsun/zamanın nasıl geçtiğini fark etmiyorsun?” olmalıdır. Bu yaklaşım ise deneyim merkezli düşünmeye teşvik eder, etikete fırsat vermez. Bu yaş grubunda çocuk aslında meslek rolünü değil; o rolün duygusal anlamdaki karşılığının arayışına girer. Örneğin, “yardım etmek” duygusu doktor olmak ile; “kendini ifade edebilme” ihtiyacı ise şarkıcı olmak, “cesaret” ise itfaiyeci ile bağdaştırılabilir. Bu deneyimler çocuğun, kariyer bilincini oluşturan “yaparak öğrenme” temel sürecidir. Çocuğun istediği mesleklerin alt metnini okumak, kariyer rehberliğindeki gerçek rehberliktir.

ÖĞRETMENLERİN ROLÜ

Öğretmenler ve Rehber öğretmenler, bu süreçte çocuklara yansıtan bir ayna olmalıdırlar. Çocuğun güçlü yönlerini fark etmesine, ilgi ve yetenek alanlarını keşfetmesine ve anlam bulmasına yardımcı olur. Örneğin,

- “İnsanları dikkatle dinlemen çok güzel, bu beceriyi kullanacağın bir alanda çok başarılı olabilirsin.”,
- “Arkadaşlarının zorluk çektiği durumlarda onlara yardım etmeyi seviyorsun, bu senin sorumluluk duygunun ne kadar geliştiğini gösterir.”

Bu tarz konuşmalar, çocuğun sadece neyi iyi yaptığına değil de neden iyi yaptığına da odaklanır. Kariyer farkındalığı da zaten bu fark edilmelerin birikmesi ile derinleşmektedir.

Farkındalığı güçlendirmek amacıyla uygulanabilecek bazı etkinlik önerileri ise:

Her mesleğe duygu seçilerek (doktor=yardımsever, mühendis=sabırlı gibi) “Mesleklerin Duygusu” etkinliği yapılabilir.

Öğrencilerin 10 yıl sonraki hallerinin çizilmesi istenerek “Geleceğin Ben’i” çalışması yapılabilir.

AİLELERİN ROLÜ: KARİYER YOLCULUĞUNA EŞLİK ETMENİN YOLLARI

Çocukların kariyer gelişimi, sadece okulda değil ev ve günlük yaşamın içinde de şekillenebilmektedir. Ailenin tutumu, kullanılan dil, sunulan fırsatlar çocuğun kendine olan algısını ve farkındalığını doğrudan etkilemektedir. Aile, kariyer gelişiminin sessiz ortağıdır diyebiliriz.

1. Etiketlemeyin, keşfetmesine fırsat verin.

“Sen matematikte kötüsün, sayısal bir meslekte olmazsın.”, “Sen çok ikna edicisin, avukat olursun.” gibi etiketler, çocuğu sınırlandırabilir.

2. Çocuğun merakını küçümsemeyin.

Çocuklar bu yaş grubunda oldukça meraklıdır. “Bu ne işe yarıyor?” gibi sorular kariyer bilincinin ilk adımıdır. Cevabını bilmiyorsanız dahi beraber araştırmaya teşvik etmeniz, öğrenmeye açık bir model sunar.

3. Gözlem yapın, yönlendirmeden uzak durun.

Hangi oyunları oynadığı, hangi konularda heyecanlandığı etkinliklere dikkat edin. Bu gözlemlerinizi, onun ilgi ve beceri alanlarını fark etmenize olanak sağlayacaktır.

4. Farklı rol ve modellerle bir araya getirin.

Sadece tanıdığınız ve bildiğiniz meslekleri değil; farklı meslek alanlarından insanları, kadın ve erkekleri farklı işlerde olduklarını gösteren örnekleri sunun. Bu kalıplaşmış rolleri kırmasına yardımcı olacaktır.

5. Başarının tek ölçütünün olmadığını gösterin.

Ölçütün not ya da meslek olmadığı aşılayın. “Mutlu olduğun bir işi yapmak, en değerli şeydir”, mesajını sürekli vurgulayın.

6. Hayal kurmasına izin verin.

Çocuğun hayalini imkânsızlaştırmayın, “onu yapamazsın” yerine “nasıl olurdu sence?” diye sorun.

SONUÇ: KARİYER BİR SÜREÇTİR

Kariyer farkındalığı, çocukların “ne olmak istedikleri”nden önce “kim olduklarını” keşfettiği bir dönemdir.

İlkokul kademesinde yapılan her etkinlik, çocukların geleceğine atılan görünmez bir tohumdur; zamanı gelince filizlenir ve bütüne dönüşür.

“Ben büyüdüğümde mutlu olduğum bir işi yapacağım.” diyen bir çocuğun zaten kariyer yolculuğu başlamıştır.

Önemli olan kariyeri bir varış noktası olarak değil de; kendini tanıma cesareti olarak görmeliyiz. Ve o yolculuk, bazen pastel kutusunun içinde, bazen de bir oyunun hayalinde filizlenmektedir.

ÇOCUKLARIN KARIYER YOLCULUĞU İLKOKULDAN BAŞLAR

Hepimizin ortak isteği, çocuklarımızın mutlu, başarılı ve kendi potansiyelini gerçekleştirmiş bireyler olmasıdır. Bunun önemli bir parçası da kariyer gelişimidir. Çoğu zaman kariyer konusunu lise ya da üniversite dönemiyle ilişkilendiririz. Ancak araştırmalar göstermektedir ki çocukların kariyer farkındalıkları ve hayalleri aslında ilkokul çağında şekillenmeye başlar.

Neden Erken Kariyer Çalışmaları Önemlidir?

- Merak ve hayaller: Çocuklar bu yaşlarda çevrelerinde gördükleri meslekleri tanımaya, rol modelleriyle özdeşim kurmaya başlar. Doktor, öğretmen, polis gibi sıkça karşılaştıkları meslekler onlara ilham verir.
- Kendini tanıma: Çocuğun ilgi alanlarını, güçlü yönlerini ve yeteneklerini fark etmesi özgüvenini artırır.
- Hobilerin rolü: Hobiler yalnızca eğlenceli uğraşlar değil, aynı zamanda gelecekteki mesleki eğilimlerin de ipuçlarını verir. Hayvanları seven bir çocuk veterinerliğe, bilgisayar oyunları ile ilgilenen bir çocuk yazılım alanına ilgi duyabilir.
- 21. yüzyıl becerileri: Değişen dünyada uyum sağlama, problem çözme, yaratıcılık, iletişim ve iş birliği gibi beceriler çok önemlidir. Çocukların oyun, grup etkinlikleri ve küçük sorumluluklar sayesinde bu becerileri erken yaşta deneyimlemesi, geleceğe hazırlık demektir.

Aileler Çocuklarının Kariyer Gelişimine Nasıl Katkı Sağlayabilir?

1. Meraklarını Destekleyin

- Çocuğunuz size “astronot ne iş yapar?” diye sorduğunda, kısa bir cevap yerine birlikte araştırma yapabilirsiniz.
- İlgilendiği mesleğe yönelik küçük oyunlar kurun: Doktor olmak isteyen çocuğunuzla evde bir “oyun hastanesi” kurabilirsiniz.

Elif Aslıhan ÖZKAN
Psikolojik Danışman
Manisa BİL Koleji

2. Farklı Deneyimler Sunun

- Çocuğunuzu kütüphane, bilim merkezi, müze gibi yerlere götürün.
- Çevrenizde farklı mesleklere sahip tanıdıkların iş yerlerini ziyaret edin. Örneğin; bir matbaada kitapların nasıl basıldığını görmek, bir fırında ekmek yapımını izlemek gibi.

3. Hobilerini ve Yeteneklerini Önemseyin

- Çocuğun resim yapmaya ilgisi varsa çalışmalarını saklayın, küçük sergiler açın.
- Sporu seven bir çocuk için disiplin, ekip çalışması ve azim gibi değerleri ön plana çıkarın.
- Müziğe ilgisi olan çocuğunuza evde basit bir müzik aleti temin ederek keşif imkânı verin.

4. Yargılamadan Dinleyin

- Çocuğunuzun ilgisi size uzak ya da "ulaşılması zor" gelse bile hayallerini küçümsemayın.
- "Sen bunu yapamazsın" yerine "Bunun için nasıl çalışman gerektiğini birlikte düşünelim" diyerek destekleyin.

5. Rol Model Olun

- Çocuğunuza kendi işinizi sade bir dille anlatın.
- İşinizde yaşadığınız bir başarıyı veya karşılaştığınız bir zorluğu onunla paylaşın.

Okul ve Aile İş Birliği

Çocuğun kariyer gelişimi yalnızca okulda yapılan çalışmalarla ya da evde verilen destekle sınırlı değildir. En verimli sonuç, öğretmen, rehberlik birimi ve ailelerin iş birliği ile ortaya çıkar.

Okulun Rolü

- Öğretmenler, sınıfta çocukların meraklarını ve ilgi alanlarını gözlemleyerek ailelerle paylaşır.
- Rehberlik birimi, çocukların yeteneklerini fark etmelerine yardımcı olacak etkinlikler planlar (meslek tanıtım günleri, rol oynama çalışmaları, hikâye ve drama etkinlikleri gibi).
- Okul, aileleri bilgilendirmek için seminerler, veli toplantıları veya atölyeler düzenleyebilir.

Ailenin Rolü

- Aileler, çocuğun okulda yaptığı kariyer etkinliklerini evde destekleyebilir.
- Çocuğun öğretmeninden aldığı dönütleri dikkate alarak gelişim alanlarını destekleyebilir.
- Aile, okulun düzenlediği etkinliklere katılarak çocuğuna model olur.

Okul ve aile aynı mesajı verdiğinde çocuk kendini daha güvende hisseder, hayallerini daha rahat ifade eder. Ayrıca bu iş birliği çocuğun sadece akademik değil, sosyal ve duygusal gelişimine de katkı sağlar.

Sonuç

Kariyer gelişimi bir sonuç değil, yaşam boyu süren bir süreçtir. Bu sürecin temelleri ilkokulda atılır. Çocuklarımızın hobilerini, ilgi alanlarını ve yeteneklerini desteklediğimizde; okul ve aile iş birliğiyle onları hayal kurmaya ve keşfetmeye teşvik ettiğimizde gelecekte hem mutlu hem de başarılı bireyler olmalarının yolunu açmış oluruz.

HEDEFE DOĞRU ADIM ADIM

Sevgili öğrenciler, hayatınızın önemli bir dönemecindesiniz ve önünüzde büyük bir hedef var: LGS. Bu sürecin zaman zaman yorucu ve stresli olabileceğini biliyoruz. Ancak unutmayın ki bu bir maraton, kısa mesafeli bir koşu değil. Başarının anahtarı, her gün attığınız küçük ama kararlı adımlarda saklıdır. Panik yapmak veya kendinizi başkalarıyla kıyaslamak yerine, kendi potansiyelinizin farkına varın.

Önce duygularınızla tanışın. İçinizde sürecin kendisine ve elbette sonuna dair duyduğunuz devasa kaygı yanında merak, heyecan, panik ve benzeri pek çok duygu barındırıyor. Ne yapacağız? Kaygımızı bizi ateşleyen bir güç olarak kullanacağız. Meraklarımız bizi öğrenmeye ve daha çok çalışmaya, araştırmaya iten tarafımız olacak. Geleceğimize dair heyecanımız bizi yorulduğumuzda yerimizden kaldıran o el olacak. Ve panik. En tehlikeli duygulardan biri. Panik yapmayacağız, planlı olacağız. Sınav yaklaştıkça her duygumuz daha da sivrilecek ama bunun tamamen doğal olduğunu aklımızdan çıkartmayacağız.

Anlamadığınız bir konuyu fark ettiğiniz anda yapacağınız ilk şey bunu kabul edip sabırla çözüm yolları aramak olmalıdır. Bu konuda en büyük yardımcılarınız öğretmenlerinizdir. Farklı kaynaklar kullanmak, soru çözüm videoları izlemek, akranlarınızdan yardım almak da isinize yarayacaktır. Verimli bir konu tekrarı ardından çözölen az ya da çok fark etmeksizin sorular sandığınızdan çok daha faydalıdır. Her gün attığınız küçük ama değerli adımlar sizi ulaşmak istediğiniz o noktaya taşıyacaktır.

Bir sınav öğrencisinin en iyi öğretmeni yanlışlardır. Her bir testte çıkan her bir yanlış dikkate alınmalıdır. Özellikle denemelerde çıkardığınız yanlışları muhakkak biriktirmelisiniz. Sürecin sonuna yaklaştığınız günlerde geniş konu tekrarları yapmak yerine sadece yanlış sorularınıza dönerek yapacağınız minik hatırlamalar sizi hem zaman hem yöntemin kolaylığı açısından oldukça rahatlatacaktır. Yanlışlar moral bozan bir son değil, gelişmenin bir işareti olacaktır.

Öğrenciye özel hazırlanmış bir çalışma programı, ihtiyaca göre edinilmiş doğru ek kaynaklar, öğretmenlere erişimin kolaylığı ve en önemlisi fiziksel/zihinsel sağlığın korunduğu bir sınav süreci başarıya giden yolu oluşturuyor.

Sınav hazırlığı sadece zihinsel bir süreç değil, sınav öğrencisi bedenini de korumalıdır. Çalışma süresinin uzunluğu verimini-

Berrak BARAN
Ortaokul Rehber Öğretmeni
Kırşehir BİL Koleji

zi düşürmekle kalmamakta fiziksel ağırlara da sebep olmaktadır. 40 dakika dersin ardından vereceğiniz 10 dakika ara sırasında yürüme- yi, bazı esneme hareketlerini yapmayı, temiz hava almayı unutmamalısınız.

Yeterli uyku konsantrasyonunuzu ve hafızanızı geliştirmenizi sağlayacaktır. Bu sebeple, her gün benzer bir rutini izlemek ve bedeniniz için ihtiyacınız olan uykuyu almak sizi ertesi güne hazırlayacaktır. Ayrıca, öğrenmeniz gereken şeylere odaklanmanızı kolaylaştıracak ve unutmamanız gereken şeyler için de size güç verecektir. Bunun yanında, dengeli beslenme, günlük alınması gereken su tüketimine dikkat edilmesi ve sevdiğiniz hobilerden kopmamak da başarınızı elbette ki pozitif bir yönde etkile-

yecektir.

Zaman yönetimi yapmak ve gün içerisinde ne yapacağınızı saat saat planlamakla beraber haftanın genelinde de neler yapacağınızdan haberdar olmanız sizi pek çok belirsizlikten koruyacaktır. Çünkü böyle bir belirsizlik yaşanır ve buna müdahale edilmezse bu belirsizlik direkt olarak başarınızı negatif yönde etkileyecektir.

Aile ve öğretmenler sınav öğrencisinin mutlaka farkında olması gereken iki önemli destek kaynağıdır. Yardım istemek asla bir zayıflık göstergesi değildir. Evde ailenizden aldığınız desteği, okulda branş öğretmenlerinizden aldığınız tavsiyeleri ve tabi ki rehber öğretmeninizin yönlendirmelerini planınıza ortak etmelisiniz.

LGS önemli bir duraktır, fakat sadece uzun bir

yolda var olan onlarca duraktan biridir. Veliler sınav öğrencilerine olan yaklaşımlarında bunu unutmamalıdır. Öğrenciler kaygıya kapıldıklarında bunu hatırlamalıdır. Bu önemli bir duraktır ama öğrencinin değerini tam anlamıyla ölçmemektedir. Bunu her fırsatta öğrencilerimize hatırlatmalıyız. Kazanacağınız şey bir sınav değil, bir sosyal çevre de olacaktır. Akademik başarı önemlidir, fakat hayata dair farklı bakış açıları geliştirmek ve gelişmenize yardımcı olacak arkadaşlar edinmek yetişkinliğe yaklaştığınız bugünlerde sizler için oldukça önemli olacaktır. Sınav sonucu ne olursa olsun; bu yolda elinden geleni yapan, disiplin kazanan, problem çözme becerisini geliştiren her öğrenci umut vaat eden bir yetişkin olacaktır.

Adım adım ilerlemeli, küçük zaferlerin tadını çıkartmalı, öz eleştiri yapabilmeli ve kendinize inanmalısınız. En büyük gücünüz ise içinizde var olan kendinize olan inancınız olacaktır.

ÖĞRENCİLERİMİZLE

Garur Duyuyoruz

LGS 2025 TÜRKİYE 1^{leri}

BİL EĞİTİM KURUMLARINDAN!

BATU AYDINLI

Tavşanlı BİL Koleji

ÇAĞRI KARATEPE

İzmir BİL Koleji

**ÖĞRENCİLERİMİZ LGS 2025 SORULARININ TAMAMINI
DOĞRU YANITLAMIŞTIR.**

Bu büyük başarıya imza atan öğrencilerimizi, veli,
öğretmen ve yöneticilerimizi tebrik ederiz.

**BİL EĞİTİM
KURUMLARI**

BİL KOLEJİ • BİL KURS • BİL ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ ANAOKULU

ORTAOKUL DÖNEMİNDE KARİYER GELİŞİMİ

Çocuklar Geleceğini Bugünden Şekillendiriyor

Erken yaşta kariyer farkındalığı, çocukların potansiyellerini keşfetmesinde kilit rol oynuyor. Bir çocuk büyüyünce ne olmak istediğini söylerken aslında sadece bir meslek değil, bir kimlik tanımlar. Meslek seçimi kariyerin zihinde filizlenen ilk tohumudur ancak kariyer meslek seçiminin ötesinde bir yaşam yoludur. Meslek seçimi, okul başarısı ve sınav sonuçları gibi farklı sonuçlara dayanarak yapılırken, kariyer gelişimi çok küçük yaşlardan itibaren edindiğimiz deneyimlerle oluşmaya başlar. Geleneksel anlayışta kariyer; olanaklar, ilerleme ve başarı odaklıyken günümüzde asıl amaç seçilen yolda ilerlemek, daha fazla deneyim ve yetkinlik kazanmak böylece daha fazla sorumluluk üstlenerek yapılan işte saygınlık elde etmektir. Kariyer gelişimini etkileyen unsurlar arasında cinsiyet, genetik donanım, ailenin beklentileri, eğitim çevresi, toplumsal koşullar ve mesleki rehberlik hizmetleri yer almaktadır. Kariyer gelişiminin temelleri doğum öncesi özelliklerle şekillenmeye başlar ve yaşam boyu sürer.

Super'in 'Yaşam Boyu Kariyer Gelişim Kuramı'na göre gelişim dönemlerinin ilki 0-14 yaş arasını kapsayan 'büyüme evresi'dir. Özellikle 4-14 yaş aralığı çocuklarda meslek kavramının oluşmaya başladığı aralıktır. Bu dönemde çocuklar çevresindeki mesleklerin farkına varır daha sonra ise çevresindeki insanların çeşitli ilgi, merak ve uğraşları olduğunu anlayıp onlarla özdeşim kurmaya başlarlar.

Gottfredson'a göre kariyer gelişimi, erken çocuklukta başlayan dört aşamadan oluşur. Her aşamada gençler, sınırlama adı verilen bir süreçle, kendilerini nasıl gördüklerine uymayan işleri eleyerek kariyer seçeneklerini şekillendirirler:

Şevval DEMİR

Psikolojik Danışman & Psikolog
Pendik BİL Koleji

Evre 1

(3-5 yaş)

Çocuklar, işlerin yetişkinler tarafından yapıldığını düşünürler.

Evre 2

(6-8 yaş)

Çocuklar, cinsiyet rollerinin kalıplaşmış olduğunu fark eder ve kendi kariyer fikirlerini oluşturmaya başlarlar.

Evre 3

(9-13 yaş)

Çocuklar, işlerin statüye göre değiştiğini öğrenir; kendilerini bu rollerde çalışırken göremedikleri için bazı işleri reddederler.

Evre 4

(14 yaş ve üzeri)

Gençler, ilgi alanlarının, yeteneklerinin ve değerlerinin çeşitli işlerle nasıl uyduğunu düşünmeye başlarlar.

Psikolog Linda Gottfredson'a göre kariyer gelişim süreci çocuklukta başlar ve kişiler benlik kavramını ortaya koymaya çalışırlar.

Meslek seçimini gelişimsel olarak ilk ele alan isimler olan Ginzberg ve arkadaşları deneme adını verdikleri dönemde (11-17 yaş) çocukların ilgi, yetenek fark etme, değerlerini kazanma ve zaman algısının gelişimi gibi özellikler kazandıklarını, işin gerekleri ve işin sunduğu ödüllerin farkına vardıklarını söylemişlerdir.

Piaget'in bilişsel gelişim kuramına göre ise 7-11 yaş aralığında çocuklar somut işlemler döneminde olduklarından yalnızca gördüklerini algırlar. Bu yüzden de oyun tabanlı meslek tanıtımları görseller veya drama etkinliklerinden yararlanılması meslekleri daha kolay ve akıcı şekilde öğrenmesini sağlayabilmektedir.

Araştırmalarda akademik olarak başarısız benlik algısında olan öğrencilerin kariyer karar verme süreçlerinin olumsuz yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların öz yetkinliklerinin geliştirilebilmesi ve olumlu benlik algısı kazanabilmeleri için ev ortamlarında ebeveynleri tarafından, okul ortamlarında ise sınıf öğretmenleri ve okul rehber öğretmenleri tarafından desteklenmeleri gerekmektedir.

2024 yılında Manas Sosyal Araştırmalar Dergisinde yayınlanan bir çalışmaya göre temel

psikolojik ihtiyaçların karşılanması (özellikle özerklik, ilişkisellik, yetkinlik) ve ebeveyn desteği (modelleme, duygusal destek, sözel teşvik, araçsal yardım) çocukların kariyer gelişimini anlamlı biçimde güçlendirmektedir. Bu bulgular, çocukların yalnızca bilişsel değil, duygusal destekle de kariyer yönelimlerini güçlendirdiklerini göstermektedir. Psikolojik danışmanların sorumluluğu ise her dönemde mesleki rehberlik hizmetleri sağlayarak kariyer gelişimini desteklemek olmaktadır.

Kısacası ortaokul döneminde yapılan yönlendirme, öğrencilerin yalnızca meslek değil, yaşam yolu seçmelerine de rehberlik eder. Kariyer farkındalığı yüksek bireyler, hem kendi potansiyellerini gerçekleştirir hem de toplumsal üretkenliği artırır. Ebeveynler olarak çocuklarınızın ilgilerini keşfetmelerine fırsat vermeli, farklı meslekleri tanıyabilecekleri ortamlar sunmalı ve başarısızlık karşısında destekleyici tutum sergilemelisiniz. Günlük hayatta ise kendi iş deneyimlerinizi paylaşarak rol model olabilirsiniz. Bu küçük adımlar onlara geleceğe dair umut verir ve özgüvenlerini güçlendirir. Unutulmamalıdır ki, erken yaşta verilen doğru yönlendirme, çocukların yalnızca kariyerlerini değil, yaşam doyumlarını da şekillendirir. Bu nedenle kariyer gelişimini destekleyen her adım, geleceğe yapılan bir yatırımdır.

SAĞLAM ADIMLARLA KARİYER PLANLAMASI

Zehra DİKİCİ
Rehber Öğretmen
Van BİL Koleji

Kariyer planlaması; bireylerin ilgi, yetenek ve değerlerini göz önünde bulundurarak mesleki hedeflerini belirlemeleri ve bu hedeflere ulaşmak için izleyecekleri yolu planlamaları sürecidir. Uzun dönemli bir süreç olan kariyer planlaması, kişinin profesyonel yaşamındaki yönünü belirlemekle birlikte, iş ve eğitim hayatındaki kararlarını da şekillendirmektedir.

Kariyer planlamasının erken yaşta oluşturulması çok önemlidir. Çünkü erken dönemde belirlenen hedefler, öğrencinin eğitim hayatındaki tercihlerine rehberlik eder ve motivasyonunu artırır. Aynı zamanda iyi bir planlama sayesinde öğrenciler gelecekte pişmanlık duyabilecekleri kararlardan kaçınabilirler.

Kariyer planlaması yapmanın bireyin kendini daha iyi tanıması, vaktin verimli kullanılması, motivasyonun artırılması ve hayallerin gerçekleştirilmesinde yeri son derece önemlidir. Kariyer planlaması öğrencilerin yalnızca gelecekteki mesleklerini seçmelerine değil aynı zamanda bireysel potansiyellerini en üst düzeyde kullanmalarına da katkı sağlamaktadır. Bu nedenle lise yılları kariyer planlaması için en uygun dönemlerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Lise yılları öğrencilerin kendi gizil güçlerinin ortaya çıkardıkları benlik algılarının oturmaya başladığı bir dönemdir. Bu nedenle gelecek için atılan adımların çok değerli olduğunu bilmek gerekir. Koyulan uzun ve kısa hedeflerin gelecekteki getirilerinin de buna göre değerli olduğu unutulmamalı ve kişiye özel doğru, gerçekçi hedefler konulmasına dikkat edilmelidir.

Kariyer planlamasında önemli noktalardan biride o dönemin ihtiyaç ve isteklerine uygun meslek seçimlerinin hedef olarak belirlenmesidir. Bu hedefler kişinin özelliklerine ve hazır bulunuşluğuna

göre oluşturulmalıdır. Bu nedenle kişinin gerçekliklerini bilerek buna göre hedefler koyması son derece önemlidir. Çünkü hedeflere ulaşmasının daha sağlam ve kolay olacağı bilinmelidir.

Kariyer planlamasında öncelikle kısa, orta ve uzun vadeli planlar yapılmalı ve buna göre eğitim çalışmalarına katılmalı, eksik görülen alanlar hakkında bilgi toplanmalı ve bunlar belgelendirilmelidir. Alınan eğitimler hakkında sahada çalışmalar yapılarak tecrübe kazanılmalı, uzman kişilerle ilişkiler kurularak deneyimlerden yararlanma sağlanmalı, çıkan fırsatlar değerlendirilmelidir.

Kısacası kariyer planlaması; öğrencilerin yalnızca gelecekteki mesleklerini seçmelerinde değil aynı zamanda bireysel potansiyellerini en üst düzeyde kullanmalarına katkı sağlamaktadır. Unutmamalıyız ki kariyer planlama tek seferlik bir karar değil, sürekli gözden geçirilen dinamik bir süreçtir. Bu süreçte önemli olan kendini tanımak ve en uygun yolu seçmektir.

BİL EĞİTİM KURUMLARI

BİL KOLEJİ • BİL KURS • BİL ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ ANAOKULU